

důvodů:

Po stránce hmotněprávní (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.) shledává stížnost výrok o vině právně pochybeným, poněvadž zjištěný výrok neopodstatňuje vůbec skutkové povahy soudně trestného činu, nanejvýš přečinu dle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Výrok nebyl prý ničím jiným než ostrou, ale přípustnou kritikou, žádným hanobením, tím méně surovým nebo štvavým, a nebyl způsobit vážnost republiky neb ohrozit obecný mír. Než okolnost, že vlastním účelem řeči byla prý ostrá kritika poměrů za republiky, což ostatně soud nalézací nezjišťuje, nevylučuje sama o sobě, že kritika ta v jednotlivých obrazech zvrátila se až na vědomé hanobení republiky, jak zjišťuje to rozsudek ohledně zažalovaného obratu vzhledem k chování se stěžovatelovu při jiných příležitostech. Že se hanobení to stalo způsobem surovým, ani rozsudek netvrdí, netřeba se tedy otázkou tou zabývat. Způsob štvavý vyplývá ale nejen z tvrzení, že čím dříve republika se rozpadne, tím lépe bude pro její příslušníky, nýbrž i z poukazu na domnělé poměry v úřednictvu a četnictvu, kteří prý jen leží, nic nedělají, a to na úkor poplatnictva. Úmysl, hanobit republiku, a způsobit, snížit vážnost republiky a ohrozit obecný mír v ní, nejsou však vyloučeny okolností, že řeč pronesena byla při schůzi obecního zastupitelstva, nikoli snad v užším kroužku stejně smýšlejících osob. Naopak právě v takovém prostředí jest pokus, propagovat protirepublikánské smýšlení, nebezpečnějším a trestuhodnějším. Neboť v kroužku stejně smýšlejících možno čítati převážně jen s utvrzením posluchačů v již stávajícím smýšlení, kdežto v širším kruhu dáno jest nebezpečí, že osoby, dosud loyálně smýšlející, mohou ve svém názoru býti otřeseny a do protivného tábora vehnány.

Čís. 1629.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Za hanobení národa (§ 14 čís. 5 zákona) dlužno považovati i hanobení jeho řeči.

Rozšiřovanými spisy (§ 39 čís. 2 zákona) jsou písemnosti, jichž obsah jest přístupten většímu počtu osob, ať již individuálně určitému nebo co do množství neurčitěmu; netřeba, by spis vešel skutečně ve známost více lidí.

Spadá sem i podání, učiněné u veřejného úřadu nebo soudu.

Nezáleží na tom, zda byla písemnost dle úmyslu pachatelova určena pro veřejnost čili nic; stačí, že její obsah mohl vejíti ve známost více lidí a že si toho pachatel musel býti vědom.

I podání v uzavřeném dopise soudu zaslané jest způsobilé ohrozit obecný mír v republice.

Hmotněprávní zmatek (§ 281 čís. 9—11 tr. ř.) může zástupce generální prokuratury při zrušovacím líčení prováděti odchýlně od písemné zmateční stížnosti státního zastupitelství.

(Rozh. ze dne 10. května 1924, Zm I 148/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 28. ledna 1924, jímž byl obžalovaný sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin rušení obecného míru podle Šu 14 čís. 5 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. První soud připouští, že obžalovaný dodatkem k svému písemnému podání, zaslanému 1. listopadu 1923 v uzavřené obálce na obchodní soud v P. »Nadále nepřijmu žádných českých přípisů. Nechcete-li se mnou (dopisovati) německy, můžete mně snad psát v některé kulturní řeči, na př. anglicky«, vědomě hanobil českou řeč a i tím národ český, poněvadž řeč jest význačným znakem národnosti i národa, sprostil však obžalovaného z obžaloby pro přečin podle Šu 14 čís. 5 zák. na ochranu republiky s odůvodněním, že hanobení se nestalo veřejně, ve smyslu Šu 39 cit. zák., poněvadž prý přípis, zaslaný v uzavřené obálce obchodnímu soudu, nelze považovati za rozšiřovaný spis, jehož obsah byl dle úmyslu pachatelova určen pro širší okruh osob, a dále v uvážení, že obsah uzavřeného dopisu, zaslaného soudu a neurčeného pro veřejnost, nemohl ani ohroziti obecný mír v republice. Právní náhledy nalézacího soudu, v tomto odůvodnění vyslovené, spočívají na nesprávném výkladu zákona a činí rozsudek zmatečným. Rozšiřovanými spisy dlužno rozuměti všechny písemnosti, jichž obsah jest přístupen většímu počtu osob, ať již individuálně určitému nebo co do množství neurčitému; aby vešel spis skutečně ve známost více lidí se však nevyhledává. Budiž podotčeno, že § 39 zák. na ochranu republiky převzal pojem rozšiřovaných spisů z dosavad platného trestního práva (§§y 59 c, 63, 65, 80, 122 a), 300, 303, 305, 489, 491 tr. zák.) a že nauka i judikatura pojem ten souhlasně vykládá v uvedeném smyslu (srov. víd. rozh. čís. 163, 480, 804, 3893). Podání učiněné u veřejného úřadu nebo soudu dostane se již dle pravidelného úředního chodu do rukou a k vědomosti více osob; než se právoplatně vyřídí, projde rukama více úředníků, po případě i několika stolic; na konec zůstane založeno ve spisech, do nichž mají i strany i jich zástupci právo nahlížeti a tím způsobem může vejíti ve známost i širší veřejnosti. Proto také v projednávaném případě nemohlo ujíti obžalovanému, jehož soud označuje jako inteligentního obchodníka, že obsah jeho podání, řízeného na obchodní soud v P. bude přístupným neobmezenému počtu úředníků a jiných osob, na soudě činých, po případě i osob mimo soud stojících, zejména stran a jejich zástupců, jímž jest dovoleno nahlédnouti do vyrovnávacích spisů, a že se obsah podání nutně dostane ve známost více osob, tím spíše, že hrubý a urážlivý způsob psaní nezůstane nepovšimnut. Nezáleží na tom, bylo-li podání dle úmyslu obžalovaného určeno pro veřejnost čili nic — jak mylně dovozuje rozsudek — nýbrž stačí, že obsah podání mohl vejíti ve známost více lidí a že si toho obžalovaný musil býti vědom.

Dlužno proto pokládati podání obžalovaného za rozšiřovaný spis ve smyslu Šu 39 čís. 2 zák. na ochranu republiky.

Mylným jest i další náhled nalézacího soudu, že obsah uzavřeného dopisu, zasláného na soud, nemůže ohroziti obecný mír v republice proto, že jde o projev, který není určen pro veřejnost. Neboť písemné podání obžalovaného, hanobící surově český národ, podání, jehož obsah jest, jakmile došlo na soud, přístupným neobmezenému počtu lidí a snadno může vejíti ve veřejnou známost, jest zajisté způsobilé, ohroziti obecný mír v republice, uváží-li se, že může snadno vyvolati obecné pohoršení a národnostní třenice v obyvatelstvu, v otázkách národní cti zvláště citlivém a nedůtklivém. Ovšem nalézací soud se nevyslovil o otázce, zda věděl obžalovaný, že z jeho jednání takové nebezpečí může vzejíti. Že obžalovaný hanobil český národ způsobem surovým i štvavým vyplývá z úvahy, že použil surového prostředku hanobení, označiv národní jazyk, po tisíciletí vzdělávaný a vykazující bohaté písemnictví, za nevzdělaný a nekulturní, a že jeho projev mohl míti v zápětí následky štvavé, totiž vyvolání nepřátelského smýšlení a popuzování k zášti k národnosti obžalovaného. Z toho vyplývá, že v projednávaném případě jsou splněny zcela nepochybně objektivní náležitosti skutkové podstaty přečinu podle Šu 14 čís. 5 cit. zák. Poněvadž však prý soud nevyslovil se o subjektivní vině ve směru shora zmíněném, nelze rozhodnouti ve věci samé.

K vývodům obhájce obžalovaného při zrušovacím líčení, že lze zření míti toliko k tomu, co uplatněno v písemné zmáteční stížnosti a že další uchylující se provedení stížnosti zástupcem generální prokuratury v tom směru, že jednání obžalovaného bylo způsobilé ohroziti obecný mír v republice a dále se způsobem surovým a štvavým, je opozdčno, dlužno podotknouti, že tomu tak není, ježto se jedná o hmotněprávní zmatek, ježž lze generální prokuratuře při zrušovacím líčení prováděti odchýlně od písemné zmáteční stížnosti státního zastupitelství.

Čís. 1630.

Prohlásil-li veřejný obžalobce bezvýhradně, že neshledává důvodů k stíhání (§ 90 tr. ř.), týká se jeho prohlášení celého trestního spisu, ne jenom osob ze zločinu nebo přečinu podezřelých, a nelze potom pokračovati v trestním řízení ani proti osobám, podezřelým toliko z přestupku (§ 2 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 12. května 1924, Zm I 267/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmáteční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Usnesením okresního soudu na Kladně z 5. října 1923, pokud jím trestní řízení proti Josefu L-ovi vyloučeno bylo z trestní věci U 600/23, pak rozsudkem téhož okresního soudu z téhož dne, pokud jím Anna P-ová sprostěna byla z obžaloby podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. a pokud jím Anna V-ová odsouzena byla pro přestupek podle Šu 308 tr. zák., po-